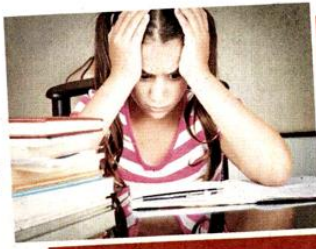

Ödev size değil çocuğa veriliyor

SORDUNUZ UZMANLAR YANITLADI

(NOT: Dizimiz süresince soru ve sorularınızı hurriyet.com.tr aracılığıyla bize iletilebilir, uzman yanıtlarını bir sonraki gün sayfamızda bulabilirsiniz.)

Dijital çağın çocukları ile ilgili bu yazı dizimizde, ailelerin çocuklarıyla evde ya da okulda en sık karşılaştığı sorunları uzmanlara sorduk, sizin sorularınızı onlara onları yanıtlarını da size aktardık. Dizimizin ilk gününün konusu, çocuklar ve ödev... İşte, çocuğunuzun daha verimli, keyifli ödev yapması için, uzmanların önerileri, bilmeniz gerekenler...

KEYİFLİ ÖDEV FORMÜLLERİ

- ÖDEVLERİ çocuk ve ailenin bir araya geldiği saatler olarak düşünün.
- Öğretmenler anne-babayı da araştırmaya katacak ödevler verişe iletişim de keyif de artar.
- Ödevini yaparken sıkılmaması için, kısa süreli aralar vererek çocuğunun bir şeyler yapıp içmesini, müzik dinlemesine izin verin.
- Ödevini bitiren çocuğu takdir edin.
- Öğrencilerin iyi ve yetenekleri doğrultusunda verecek bireysel ödevler, çalışmaya keyifli hale getirebilir.
- Öğrencinin kişisel ve sosyal etkilere kabarmasını engellemek için kısa süreli ödevler okulumu tutum geliştirmesine neden olur.
- Yararlıklarını göstececek, araştırmaya sevk eden ödevler gelişime katkı sağlar.
- Çalışma ortamını eğlenceli hale getirin.

SINAV İÇİN NE YAPMALI

- Çalışma masasında sadece o dersle ilgili materyaller olsun ki dikkati dağılmasın.
- Bir çalışma planı oluşturun (O gün için yapması gerekenler, bir liste halinde yazmak).
- Her madde için bir süre belirleyin.
- Çalışmanın bitiminde bu zaman tahminde ne kadar basanık olduğunu değerlendirin.
- Her maddeyi bitirdikten sonra 5 dakika mola verin.
- Molalar arasında televizyon, bilgisayar gibi dikkat çekici aktivitelerden uzak durun.
- Sınava çalışması gerekiyorsa iş tüm konuları tarayıp eksik noktaları belirleyin ve çalışmaya burarlardan başlayın.
- Her çalışma bitiminde ortaya çıkan sonucun kalite kontrolünü yapın ve son kontrol için ödevi anne-baba ile paylaşın.

- Anne-babadan gelen geribildirimler doğrultusunda ödevi son şeklini verin.

GELİŞEN teknoloji, değişen eğitim sistemi, sınavlar, değişen anneler ve babalar çocukların karakterini mi değiştirdi, çalışma şekli mi henüz bilinmiyor. Ama, günümüz çocuklarına birşeyler oldu. Okul çağı denilen 6-12 yaş arasındaki dönemde çocuklar ödev yapmakta, uyumakta veya uyanmakta, arkadaş ilişkilerinde ailelerine kök söktürüyorlar. Dijital çağın çocukları ile ilgili başladığımız bu yazı dizisinde, ailelerin en sık karşılaştığı sorunları, Davranış Bilimleri Enstitüsü uzmanlarına sorduk. Her gün bir konuyu ele aldığımız dizi boyunca, sorularınızı www.hurriyet.com.tr'ye yazıp, yanıtlarını ertesi gün okuyabileceksiniz. Bugünkü konumuz ödev. Ödevi kendisine verilmiş gibi gören sayan, gece yarın arkadaşlarını arayarak almaya giden, kısıyası çocukları çok yapılmayan ödevi kendisine dert edinen ailelerin bu tutumlarının doğruluğunu tartışacağız. DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü'nden Uzman Klinik Psikolog Aysel Şahin Fırat ödevle ilgili sorularımızı yanıtladı:

SORUMLULUK ÇOCUĞUN

Ödev için neler yapılmalı?
 ■ Ödev, okul ile çocuk arasındaki bir süreçtir. Aileler bu süreçteki pozisyonlarını doğru belirlemeli ki çocuğun sorumluluğu oluşsun. Okul öncesinde itibaren çocuğa verilen ilk ev çalışmalarından başlayarak ailenin sadece yol gösterici olduğuna mesaj, onda sorumluluk bilincinin oluşmasına yatırım olur.
Aile hangi tutumu izlemeli?
 ■ Çocukların okula gitmesi ile ilgili olumlu duygularını onlarla paylaşmalı. Ayrıca okul dönemi içindeki tüm yapılmaması gerekenleri çocuğa ait bir sorumluluk olduğu mesajını en baştan vermeli. Böylece çocuğun kafası netleşir. Ödevi çocuğun kendisinden daha çok kendine dert edinen, okulda

unutulan ödevi gecinen bir saati okuldan almaya giden, okuması için verilen kitabı kendi okuyan ve sonrasında çocuğa özetini anlatan, kitapla ilgili sorularını yanıtlarını çocuğuna dikte eden anne-babann çocuklarında ödev bilincinin oturması oldukça önemlidir. Bu durumda çocuk evden kendisine değil, ailesine verilen bir sorumluluk olduğu düşüncesini geliştirir.

YANINDA OLUN, AMA...

Bu durumda ne yapılmalı?
 ■ İlk günlerde çocuğu ödev sürecine adapte etmek için yanına oturabilir ve yanına ona müdahale etmeden kitap okuyabilir, ya da onun dikkatini dağıtmadan başka birşeyle oyalanabilir. Amaç, onun yanından olduğu mesajını vermektir.
Birlikte ödev yapmak doğru mu?
 ■ Çocuklar rutinleri sever. Çünkü rutinler belirsizliği azaltır. Kaygı yaratan durum ise belirsizlik olduğu için kaygının olmaması demektir. Bu nedenle, çocukların rutinini belirlerken veya onlarda alışkanlık haline getirebilecekleri bir davranış inşa ederken dikkatli olmalı. Eğer ilk günlerden itibaren ödevlerini birlikte yapmayı önerir-

seniz çocuk "Ödev anne-baba ile yapılır" inancını geliştirir, cevapları daha kolay ulaşığı için bu alışkanlığına devam etmek ister. Çocuk evde aileyle çalışırken konuyu neredeyse tamamen kavramış görünür, anne ya da babanın sorduğu sorulara doğru cevap verir, birlikte çözüldüğü testlerde başarılı olur. Ancak sınav günü geldiğinde beklenenden daha düşük bir performans gösterebilir. Çoğu zaman bu sınav kaygısı olarak tanımlanır. Aslında temel neden, sınav sırasında evde olduğu gibi çocuğa yönlendirici ve doğru cevabı bulmasına yol gösterici bir kişinin olmamasıdır. Çocuklar ilk günden itibaren ödevlerini tek başlarına yaparsa ve anne-babalar sonrasında kontrol eder, belli yerlerde yaptığı hataları yeniden düzeltmesini söyler, en sonunda haliyle doğru sonuca ulaşamıyorsa direkt olarak cevabı söylemeden konuyu açıklayıp anlaşıldığından emin olurlarsa hem ödev amacına ulaşır hem de öğrenme sürecine bir katkı olur.

5. sınıftaki çocuğumla derse başlamada sorun yaşıyorum. Arkadaşlarıyla da sorunu var. Kavga değil ama anlaşmazlık yaşıyor. Notları da özellikle matematik ve İngilizce çok kötü.

■ Öncelikle olarak problemlerin ne zaman başladığını, okul başarısını ne derecede etkilediğini, olumu ve sürekli devam eden birkaç arkadaşlığını olup olmadığını gözden geçirmenizi öneririm. Örneğin okula başladığı ilk günden itibaren akademik sıkıntılar varsa, öğrenme ve dikkatle ilgili bir patoloji olup olmadığını değerlendirilmesi gereklidir. Ancak bu durumları sorularından gelmesi ise yakın zamanda çocuğunun adapte olamakta zorlanabileceği bir değişiklik (okul veya ev değişikliği, bir yakını kaybetme, aile bireylerinin birinin rahatsızlanması, öğretmen değişikliği vs.) olup olmadığını düşünmelisiniz. Bazen çocuklar uyum sağlamadıkları durumlarda akademik ve sosyal problemler geliştirebilir.

■ Kızım 5 yaşında. Bu yıl birinci sınıfa başladı. Ders yapmama konusunda aşırı inatçı. Kesinlikle zorlamadan yazıyor, ikinci kez kesinlikle okumuyor. Ağlıyor sızlıyor. Nasıl bir yol izlemeliyim?

■ Kızımızın kronolojik yaşı gereği okula başlaması gerekiyorsa olmasına karşılık, akademik ve duygusal olarak okul olgusuna erişememiş olabilir. Zorlayıcı olmadan oyun ve akademik alan arasında bir dengeleme yapın, çalışma süresini kısa tutup dikkati dağıtmadan mola vermeniz yarar sağlayabilir. Ancak birinci dönem sonunda sınıfın gerisinde olduğuna görürseniz öğrenme ve dikkat sorunları açısından değerlendirilmesi yol gösterici olacaktır.

■ Bu sene ilkokula başlayan 5,5 yaşındaki çocuğumun sınıfında 8 yaşındaki öğrencilerin yanında 5 yaşındaki çocuklar da var ve onlar yegenimi yankı yönlendiriyor. Okulumu seneye okula vermekle ilgili bir ortamda olsa da her zaman bireysel farklılıklar söz konusudur. O nedenle okula başlamadan önce yaz

aylarında çocuğunun akademik ve duygusal olgunluğunun değerlendirilmesi için bir uzmandan danışmanlık alabilir ve okula hazır olup olmadığını öğrenebilirsiniz. Bazı çocukların akademik hayata adapte olmaları için daha fazla vakte ihtiyacı olabilir. Ancak hareketlilik devam ederse dikkat alanındaki değerlendirme yapılabilir.

■ 12 yaşında 7inci sınıfta okuyan çocuğumla ders çalışmada çok zorlanıyor. Ders çalışmasını sağlayabilmek için neler yapabiliriz?
 ■ Çocuğunuz ders çalışırken öğrendiği konuları günlük yaşamda ne şekilde işe yarayabileceği hakkında bilgi verebilirsiniz öğrenme motivasyonu artırabilir. Aynı şekilde yapmadıklarına değil, iyi yapılabildiklerine odaklanın ve eksiklerini daha az vurgularsanız, geribildirimleriniz karşı daha açık olabilir. Bununla birlikte çalışma planlarını yaparken çocukları uyum ettirmeye ve isteklerini göz önünde bulundurarak uyulması kolay bir program hazırlayın yararlı olabilir. Son olarak, henüz o çalışmaktan sıkıldığını dile getirmeden siz onu gözlemleyerek dikkatini dağılacağı hissettiğiniz zamanda bir mola vermesini söyleyebilirsiniz.

■ 4. sınıfa giden oğlum ders çalışmaktan istemiyor. Ancak birlikte yaparsak ödev yapıyor. Ben de çalışıyorum fazla vakitim olmuyor. Ne yapabiliriz?

■ Çalışan anne-babaların en çok zorlandığı konuların biri ödev yapmaktır. Çocuğunuzun ödevinin onun okula karşı bir sorumluluğu olduğunu, buradaki rolünüzün ancak destek verici olabileceğini söyleyebilirsiniz. Bu zamandan sonra artık onunla ödev yapmayı azaltarak bırakmanızı öneririm.

■ Bunun yerine birlikte çeşitli zihinsel becerileri geliştirecek kutu oyunları oynayabilirsiniz. Çalışan anne-baba ile daha uzun ilişki kurabilmek için ödevlerini yapıp, yan tuttu bitirmeyen ve ödev sürecini uzatmaya çalışan çocuk çocuk tanıyor. Ödev çocuk için anne-baba ile iletişimi kurma yolu olmamalı.

Ödev dışındaki vakitlerde çocuk için daha keyifli paylaşımların yapılabilir ödev süreci kısaldıkça.

İdeal ders ortamı ne

EN ideal ders ortamı, ergonomik bir masa ve sandalye ile oluşturulabilir. Yataқта ve yüz üstü yatarak okumak, yazmak sağlıklı değildir. Ayrıca ailenin yaşam alanında ödev yapmak çocuğun odaklanmasına engel olur. Açık televizyon, aile bireylerinin konuşmaları süreci olumsuz etkileyebilir. En ideal koşul, yeni havalandırılmış, çalışma masası ve sandalye bulunan bir odada tek çalışmaktır. Son dönemde çocuklar ders çalışma ile soru çözme aynı görüyor. Oysa konuyu bilmeden sadece soru çözme, yapılan yanlışları veya boş kâğıtları ölçüleceğinin öğrenme sürecine bir katkı sağlamaz. Çocuk bildiği kadarını bilmeye bilemediklerini görmezden gelmeye devam edecektir. Doğru tutum, konuyu çalıştıktan sonra soru çözmek, yanlışların nedeninin ne olduğunu belirlemek (dikkat hatası, bilgi eksikliği, yanlış anlama vs.) ve boş soruların üzerinden geçmek olmalı.

PEKİ, NE KADAR

Ödev için ayrılmış zamanı bir çok faktör belirler. Öğrencinin motivasyonu, boş zamanı, ödevin özelliği, öğrencinin genel ve özel kabiliyet derecesi gibi önemli faktörlerdir. Genelde 3. sınıfa kadar öğrenciler ödevde 20 dakika ayırmalı. Bu süre 4 ve 5 sınıflar için 40 dakikaya çıkabilir. 6. 7 ve 8. sınıflar için bu süre 1,5-2 saat olabilir. Lise öğrencileri okul dışındaki zamanlarının 2,5-3 saatini ödevde ayırabilirler.

Yarın: **Çocuk ve dijital çağ**